T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2019/675
KARAR NO : 2019/711
KARAR TR : 21/10/2019

ÖZET: Yolda mahsur kalarak davalı idareden yardım isteyen davacının olay yerine gelen davalı idareye ait greyderi kendi aracına halat ile bağlaması esnasında greyderin hareket etmesi üzerine sol el iki parmağının kopması ve baş parmağının yaralanması nedeniyle oluşan maddi ve manevi zararın tazminiistemiyle açılan davanın, İDARİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : H. O.
Vekili : Av. Ö.F. G.
Davalı : Karayolları Genel Müdürlüğü
Vekili : Av. M. Ş. H.

O L A Y ::Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; müvekkilinin 21.11.2009 tarihinde kar yağışı nedeniyle Giresun İli Dereli İlçesi Eğribel Mevkiinde sevk ve idaresindeki 28 .. 352 plakalı aracı ile yolda mahsur kalarak yardım istemesi üzerine davalı idareye ait greyderin aracı halat ile çektiği esnada davacının sol el iki parmağının kopması ve baş parmağının yaralanmasındığından bahisle uğranıldığı ileri sürülen zarara karşılık şimdilik 10.000,00 TL maddi ve 125.000-TL manevi tazminatın kaza tarihinden işletilecek yasal faiziyle birlikte tazmini istemiyle Karayolları Genel Müdürlüğü'ne karşıadli yargı yerinde dava açmıştır.

ANKARA 5. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ: 09/10/2012 gün 2011/108 E. 2012/428 K. sayılı dosyada "Dava, davalı idarenin hizmet kusuru nedeni ile davacının yaralandığı iddiası ile açılan maddi ve manevi tazminat davasıdır.

Dava konusu olan olayda; davacının aracının 21.11.2009 tarihinde aşırı kar yağışı nedeni ile yolda kaldığı, davacının davalı idareden yardım istediği, davalı idareye ait greyderin davacıya ait aracı çelik halatla çektiği sırada davacının sol el 2 parmağının koptuğu iddiası ile açılan davada, davalı idarenin hizmet kusuruna dayanıldığı, hizmet kusurundan kaynaklanan tazminat davalarının idari yargıda görülmesi gerektiği " gerekçesiyle "HMK.nun 114/1-b ve 115/2 maddeleri gereğince dava şartı yokluğu nedeniyle davanın usulden reddine" dair verdiği karar Yargıtay 4. Hukuk Dairesinin 13/03/2013 gün, E:2013/3927, K:2013/4572 sayılı ilamıyla onanarak kesinleşmiştir.

Davacı vekili aynı taleple bu kez idari yargı yerinde dava açmıştır.

Ordu İdare Mahkemesi:19/01/2018 gün, E:2013/679, K:2018/77 sayılı dosyada "Davanın kısmen kabulüne" karar vermiş, karar aleyhine istinaf yoluna gidilmiştir.

Samsun Bölge İdare Mahkemesi 3. İdari Dava Dairesi: 14/03/2019 gün, E:2018/394, K:2019/343 sayılı kararla "...adli, idari ve askeri yargı kolları arasındaki görev uyuşmazlıklarını çözmekle görevli Anayasal kurum olan Uyuşmazlık Mahkemesinin 2918 sayılı Yasanın 110. maddesinin yürürlüğe girdiği 19.01.2011 tarihinden itibaren benzer uyuşmazlıklarda istikrarlı olarak verdiği kararlarda, adli yargının görevli olduğuna işaret edilmektedir.

Bu durumda, idare mahkemesinin görev alanında bulunmayan uyuşmazlıkta daha önce adli yargıda görevsizlik kararı verildiği hususu da gözönüne alınmak suretiyle 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli mahkemenin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulması gerekirken, İdare Mahkemesince uyuşmazlığın esasının incelenmek suretiyle verilen kararda hukuki isabet bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, istinaf başvurusunun kabulüne, Ordu İdare Mahkemesi'nin 19/01/2018 gün ve E:2013/679, K:2û 18/77 sayılı kararının kaldırılmasına, dosyanın yeniden bir karar verilmek üzere Ordu İdare Mahkemesine gönderilmesine" karar vererek dosyayı mahalline iade etmiştir.

ORDU İDARE MAHKEMESİ: 10/09/2019 gün, E:2019/789 sayılı dosyada "2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 1. maddesinde, Kanunun amacının karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlayacak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek olduğu; "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde, bu Kanunun trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsadığı ve bu kanunun karayollarında uygulanacağı; 10. maddesinde, yapım ve bakımdan sorumlu olduğu yolları trafik düzeni ve güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmanın, gerekli görülen kavşaklara ve yerlere trafik ışıklı işaretleri, işaret levhaları koymak ve yer işaretlemeleri yapmanın Belediye Trafik birimlerinin görev ve yetkileri arasında olduğu belirtilmiştir.

Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihli Resmi Gazete' de yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Kanun'un 14. maddesiyle değişik 110. maddesinde; İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fikra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır. Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir." hükmüne, geçici 21. maddesinde de; "Bu Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fikrasının göreve ilişkin hükmü, yürürlüğe girdiği tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesi'nde açılmış bulunan davalara uygulanmaz." hükmüne yer verilmiştir.

Diğer taraftan, 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin 1. fikrasının iptali istemiyle yapılan itiraz başvurularını inceleyen Anayasa Mahkemesi,

26/12/2013 tarih ve E:2013/68, K:2013/165 sayılı kararı ile; "... Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildiği üzere, tarihsel gelişime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmemiş ve idari uyuşmazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danıştay yetkili kılınmıştır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulunduğunu söylemek olanaklı değildir. Ancak, idari yargının denetimine bağlı olması gereken idari bir uyuşmazlığın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. İtiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker kişi ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ilişkin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceğini öngörmektedir. İtiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildiği gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizliği giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sağlanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldığı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındığı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görüleceği yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu şeridi üzerindeki araç trafiğinden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdiği konusunda bir tartışma bulunmamaktadır. İdare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadığı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı değildir..."gerekçesi ile anılan kuralı Anayasa'ya aykırı görmemiş ve iptal istemini oybirliğiyle reddetmiştir.

Anayasa'nın 158. maddesinin son fikrasında; "Diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında, Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır." denilmektedir. Anayasa Mahkemesi'nin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, yasa koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebileceğine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanun'un 110 uncu maddesinin birinci fikrası ile öngörülen, bu Kanundan doğan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadığına dair olup, esas itibariyle görev konusunda verilmiş bir karardır ve Anayasa'nın 158. maddesi uyarınca tüm yargı organları bakımından da uyulması zorunludur.

Bu durumda, 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'nin işaret edilen kararı gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanunun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile, çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu açık olup; 56 A 0104 plakalı resmi ekip aracı ile yapılan takip esnasında direksiyon hakimiyetinin kaybedilmesi sonucu meydana geldiği belirtilen trafik kazasının, davalı idarenin trafik işaret ve levhaların temin ve tesisi hususunda sorumluluğunu yerine getirmediği ileri sürülerek meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan işbu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Nitekim, adli ve idari yargı kolları arasındaki görev uyuşmazlıklarını çözmekle görevli Anayasal kurum olan Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin yürürlüğe girdiği 19/01/2011 tarihinden itibaren benzer uyuşmazlıklarda istikrarlı olarak verdiği kararlarda adli yargının görevli olduğuna işaret edilmektedir.

Açıklanan nedenlerle, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesi'nin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi amacıyla Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurulmasına ve bakılmakta olan davanın incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesi'nin konu hakkında karar vermesine kadar ertelenmesine" karar vererek 30/09/2019 tarih ve E:2019/789 sayılı yazı ile Mahkememize müracaat etmiş, başvuru 08.10.2019 tarihinde kayıt altına alınmıştır.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi'nin, Başkan Hicabi DURSUN, Üyeler: Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 21/10/2019 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME :

Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı dosyasının, kesinleşmiş adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hâkim Engin SELİMOĞLU'nun davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki rap ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava; aşırı kar yağışı sebebiyle yolda mahsur kalarak davalı idareden yardım isteyen davacının olay yerine gelen davalı idareye ait greyderi kendi aracına halat ile bağlaması esnasında greyderin hareket etmesi üzerine sol el iki parmağının kopması ve baş parmağının yaralanması nedeniyle oluşan maddi ve manevi zararın tazmini istemiyle açılmıştır.

Anayasa'nın 125. maddesinin son fikrasında, idarenin kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü olduğu kurala bağlanmış; 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinin 1. fikrasının (b) bendinde de, tam yargı davaları, idarenin eylem ve işlemlerinden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan davalar olarak tanımlanmıştır.

İdari işlem ve eylemlerden doğan zararların tazmini taleplerinin, 2577 sayılı idari Yargılama Usulü Kanunu'nun 12 ve 13'üncü maddeleri uyarınca, idari Yargı yerlerinde açılacak tam yargı davalarına konu edilmeleri, anılan yasa hükümlerinin gereğidir.

Uygulama ve öğretide, kamu idarelerinin, kamu hizmetinin yürütümü sırasında, kamu gücü kullanarak tek yanlı irade açıklamalarıyla yapmış oldukları işlemler, "idari işlem"; herhangi bir işlem ya da karara dayanmaksızın gerçekleştirdikleri maddi faaliyetleriyle, görevleriyle ilgili hareketsizlikleri de, "idari eylem" olarak tanımlanmaktadır.

Olayımızda; Davacının kar yağışı sebebiyle aracıyla mahsur kaldığı, haber verdiği davalı idarenin olay yerine gönderdiği greyder sürücüsünün iki aracı bağlamak üzere halatı davacıya vererek bağlamasını istediği, sürücünün bu sırada da hareket ederek davacının parmaklarının sıkışarak iki parmağının kopmasına, bir parmağının da hasar görmesine neden olduğu kazanın idarenin hizmet kusuru kapsamında kaldığı, 2918 sayılı Yasa kapsamında değerlendirilemeyeceği açıktır. Zira greyder sürücüsü kendi görevini davacıya yaptırdığı gibi, dikkatsiz davranarak söz konusu olayın gerçekleşmesine neden olmuştur. Bu sebeplegerçekleşen olay nedeniyle oluştuğu ileri sürülen zarar üzerine, maddi ve manevi tazminat istemiyle açılan davanın görüm ve çözümünün 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 2 nci maddesinin 1 inci fikrasının (b) bendi hükmü uyarınca idari yargı yerinin görev alanına girdiği açıktır.

Açıklanan nedenlerle davanın görüm ve çözümü idari yargı yerinin görevine girdiğinden, Ordu İdare Mahkemesi'nin başvurusunun reddine karar verilmesi gerekmiştir.

S O N U Ç :Davanın çözümünde İDARİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle, Ordu İdare Mahkemesi'nin başvurusunun REDDİ

21/10/2019 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Hicabi	Şükrü	Mehmet	Birol
DURSUN	BOZER	AKSU	SONER

Üye	Üye	Üye
Aydemir	Nurdane	Ahmet
TUNÇ	TOPUZ	ARSLAN